

Державний вищий навчальний заклад
«Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника »

Кафедра педагогіка і психології
Коломийського навчально-наукового інституту

“ЗАТВЕРДЖУЮ”
Проректор_____Михайлишин Г.Й
“ _____ ” _____ 20__ р.

РОБОЧА ПРОГРАМА З ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 053 Психологія

Коломия – 2019 рік

Робоча програма з виробничої практики для студентів спеціальності 053
Психологія

Розробники: Микитюк Г.Ю. доцент кафедри педагогіки і психології
Коломийського навчально-наукового інституту.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри педагогіки і психології
Протокол №2 від "26" вересня 2019 р.

Завідувач кафедри педагогіки і психології (Поясик О.І)

Схвалено науково - методичною радою Коломийського навчально –
наукового інституту

Протокол № 2 від "22" жовтня 2019 р.

Голова _____ (Лаппо В.В.)

1. Опис навчальної практики

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітній рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів: 6	Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки	Нормативна	
	Спеціальність: 053 Психологія		
Загальна кількість годин - 180	Освітній рівень: бакалавр	Рік підготовки	
		4	4
		Семестр	
		7	7
		Практичні	
		180 год.	180 год.
		Вид контролю: Диференційований залік	

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Виробнича практика студентів спеціальності “Психологія є невід’ємною складовою освітньої підготовки бакалаврів, основним завданням якої є закріплення теоретичних знань, отриманих у процесі навчання, формування у майбутнього психолога професійного вміння приймати самостійні рішення в певних соціальних умовах, оволодіння студентами сучасними методами, формами організації своєї діяльності.

У період практики закладаються основи досвіду професійної діяльності, практичних умінь і навичок, професійних якостей особистості майбутнього фахівця з психології за освітньо-кваліфікаційним рівнем “бакалавр”.

Організацію практичної підготовки майбутніх психологів регламентують положення та накази про проведення практики студентів вищих навчальних закладів України, затверджені Міністерством освіти і науки України.

2.МЕТА І ЗМІСТ ВИРОБНИЧОЇ ПРАКТИКИ

Згідно з нормативними документами Міністерства освіти і науки України виробнича практика студентів спеціальності “Психологія” є обов’язковою складовою навчального процесу у вищих закладах освіти. Виробничу практику проходять у навчальних закладах всіх рівнів, де є психологічна служба, психологічна лабораторія або кабінет психолога.

Мета виробничої практики — удосконалити професійні вміння та навички на основі ознайомлення з практичною діяльністю психолога та її теоретичного осмислення.

Завдання практики:

- закріплення і практичне використання теоретичних знань з фахових дисциплін;
- формування професійної ідентифікації майбутніх психологів, їх професійної самосвідомості;
- формування умінь і навичок для реалізації психодіагностичної, профілактичної, розвивальної та психокорекційної функцій психолога;
- формування та закріплення умінь складати програму дій на основі самостійно сформульованих гіпотез;
- вивчення технології проведення дослідження.

Відповідно до специфіки бази практики практикантам пропонуються різні види та класи завдань професійної діяльності, види умінь та рівні їх сформованості, які представлені у Галузевому стандарті вищої освіти для спеціальності “Психологія”.

До типових завдань діяльності психолога належать:

- професійна;
- соціально-виробнича;
- соціально-побутова.

До видів вмінь, які повинен засвоїти психолог освітнього рівня “бакалавр”, належать: предметно-практичні; предметно-розумові; знаково-практичні; знаково-розумові; вміння виконувати дію, використовуючи на матеріальні носії інформації щодо неї; уміння виконувати дію, спираючись на постійний розумовий контроль без допомоги матеріальних носіїв інформації; уміння виконувати дію автоматично, на рівні навички.

Після проходження виробничої практики студент повинен *знати*:

- структуру програми психологічного дослідження;
- етапи проведення психодіагностичного дослідження;
- технологію проведення спостереження;
- технологію розроблення анкет психологічного дослідження;
- технологію проведення інтерв'ю;
- специфіку застосування методу тестування у психодіагностичній діяльності психолога.

Специфіка діяльності конкретної бази практики вимагає від студентів-практикантів сумлінного виконання відповідних завдань.

В ході практики студенти-психологи повинні сформувати і закріпити такі **вміння**:

- спостерігати за поведінкою клієнта, за діями навчальної чи професійної групи;
- спеціальним чином організовувати професійне спілкування (просвітницька бесіда, індивідуальне консультування);
- застосовувати різні методи діагностично-корекційної роботи;
- проводити індивідуальні та групові психологічні дослідження;
- організовувати власну професійну діяльність, аналізувати результати її виконання.

Компетентності, якими повинні оволодіти студенти:

Загальні компетентності

ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК7. Здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК8. Навички міжособистісної взаємодії, володіння соціально-психологічними механізмами взаєморозуміння і взаємовпливу.

ЗК11. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

ЗК12. Здатність розуміти психологічний зміст суспільних процесів і впливати на них з позицій принципу гуманізму; ставитись з повагою до мультикультурності та різноманітності.

Фахові компетентності:

СК1. Здатність оперувати категоріально-понятійним апаратом психології.

СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.

СК6. Здатність самостійно планувати, організовувати та здійснювати психологічне дослідження.

СК7. Здатність аналізувати та систематизувати одержані результати, формулювати аргументовані висновки та рекомендації.

СК8. Здатність організовувати та надавати психологічну допомогу (індивідуальну та групову).

СК9. Здатність здійснювати просвітницьку та психопрофілактичну роботу відповідно до запиту населення.

СК10. Здатність дотримуватися норм професійної етики.

СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

Програмні результати навчання:

ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань.

ПР3. Здійснювати пошук інформації з різних джерел, у т.ч. з використанням інформаційно-комунікаційних технологій, для вирішення професійних завдань.

ПР5. Обирати та застосовувати валідний і надійний психодіагностичний інструментарій (тести, опитувальники, проективні методики тощо) психологічного дослідження та технологій психологічної допомоги.

ПР8. Презентувати результати власних досліджень усно / письмово для фахівців і нефахівців.

ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника.

ПР12. Скласти та реалізовувати програму психопрофілактичних та просвітницьких дій, заходів психологічної допомоги у формі лекцій, бесід, круглих столів, ігор, тренінгів, тощо, відповідно до вимог замовника.

ПР13. Взаємодіяти, вступати у комунікацію, бути зрозумілим, толерантно ставитися до осіб, які мають інші культуральні чи гендерно-вікові відмінності.

ПР14. Ефективно виконувати різні ролі у команді у процесі вирішення фахових завдань, у тому числі демонструвати лідерські якості.

ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.

ПР17. Демонструвати соціально відповідальну та свідому поведінку, слідувати гуманістичним та демократичним цінностям у професійній та громадській діяльності.

Проходження практики у середніх, закладах передбачає реалізацію таких завдань:

Аналізувати психологічні складові навчально-виховного процесу в середній і вищій школах
Здійснювати психологічний аналіз засобів психологічного впливу та видів комунікації
Здійснювати психологічний аналіз розвитку психічних процесів і властивостей особистості учня з урахуванням віку
Забезпечувати психопрофілактичну та профорієнтаційну роботу серед населення
Аналізувати актуальні проблеми зайнятості з урахуванням психологічної специфіки
Проводити конкретну методичну роботу у сфері профорієнтації на етапі професійного визначення
Здійснювати психопрофілактичну роботу з проблемними особами підліткового та юнацького віку, у “групах ризику”, безпритульних
Забезпечувати та здійснювати навчально-виховну роботу у середній і вищій школах, спеціальних закладах та установах
Розробляти психологічні засоби формування та розвитку особистості, методичного забезпечення виховного процесу
Впроваджувати новітні психолого-педагогічні методи для забезпечення ефективного спілкування та психологічного впливу
Визначати основні види проблемних ситуацій, що виникають у сім’ї, шляхи їх розв’язання
Подавати відповідну психологічну допомогу вихованцям спеціалізованих закладів та установ
Проектувати зміст і напрями індивідуального розвитку особистості клієнта та складання на цій основі життєвих планів

3. Зміст практики

Організація та проведення практики

Виробнича практика студентів регламентується відповідними документами Прикарпатського національного університету ім. В. Стефаника і складається з трьох етапів.

1. Підготовчий

На цьому етапі викладачі кафедри психології розробляють програму виробничої практики. Протягом семестру, що передує практиці, студенти ознайомлюються з програмою; на її основі розробляють індивідуальні плани роботи, враховуючи специфіку установи, де відбуватиметься практика.

Керівник практики перевіряє і коригує плани згідно з функціональними обов'язками психолога.

За тиждень до початку практики кафедра психології організовує настановчу конференцію, де визначаються мета, завдання, які повинен реалізувати практикант, і здійснюється прикріплення студентів за керівниками-викладачами (методистами), які керуватимуть практикою.

2. Основний

Робочий день практиканта визначається правилами трудового розпорядку та режимом роботи установи або організації, де студент проходить практику.

Кожний студент працює за індивідуальним планом. План виробничої практики необхідно скласти так, щоб у ньому було максимально розкрито функції, які виконує психолог у своїй практичній діяльності.

З огляду на зазначені вимоги, індивідуальний план студента-практиканта повинен бути спрямований на формування вмінь і навичок у таких сферах діяльності практичного психолога:

1. Практична самотійна психодіагностика: психологічне обстеження школярів, встановлення психологічного діагнозу та визначення проблем, що ускладнюють розвиток особистості.
2. Профілактична функція: запобігання відхиленням у поведінці особистості, виникненню конфліктів і проблем у міжособистісних стосунках; запобігання створенню конфліктних ситуацій в навчальній діяльності школярів.
3. Психологічна експертиза: визначення психічних якостей, здібностей і перспектив розвитку окремої особистості, структури та змісту спілкування в колективі; оцінювання психологічної ефективності нових технологій діагностики, корекції та консультування особистості клієнта або групи.

4. Методи контролю

Контроль за проходженням практики здійснюється керівником практики від ВНЗ і бази практики. Фаховий керівник здійснює поточний і підсумковий контроль за виконанням окремих розділів і всієї програми студентами-практикантами. Студенти повинні мати щоденник практики, у якому міститься інформація про виконання завдань протягом кожного дня практики, які відповідають всім пунктам індивідуального плану, та кількість годин роботи. Фаховий керівник веде контроль за виконанням індивідуального плану та робить відповідну відмітку про виконання у щоденнику практиканта.

Вимоги до звіту

Студенти звітують про виконання програми практики та індивідуального плану після закінчення.

Загальна форма звітності полягає в поданні письмового звіту про практику, підписаного безпосередньо фаховим керівником та керівником від бази практики, який з іншими документами (щоденник, характеристика на студента, конспекти і інше) подаються на рецензування керівнику практики від навчального закладу.

Звіт про проходження практики повинен містити відомості про виконану роботу студентом, участь у виховних заходах, висновки і пропозиції щодо проходження практики.

Для узагальнення матеріалів, підготовлених і зібраних під час практики та складання звіту, студентам відводиться 2-3 дні в кінці практики.

Підтвердження підсумків практики

Студент захищає звіт з практики (з диференційованою оцінкою) в комісії, призначеній завідувачем кафедри. До складу комісії входять фахові керівники практики від ВНЗ і за можливості баз практики, викладачі кафедри, які викладали спеціальні дисципліни.

Залік у студентів приймається протягом перших десяти днів після закінчення практики. Оцінка за практику вноситься в заліково-екзаменаційну відомість і залікову книжку студентів з підписом фахового керівника.

Студенту, який не виконав програми практики з поважних причин, може бути надано право проходження практики повторно. Студент, який востаннє отримав негативну оцінку комісії за практику, відраховується з ВНЗ.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою (пояснення)
90 – 100	A	відмінно (відмінне виконання лише з незначною кількістю помилок)
80 – 89	B	дуже добре (вище середнього рівня з кількома помилками)
70 – 79	C	добре (загалом правильне виконання з певною кількістю суттєвих помилок)
60 – 69	D	задовільно (непогано, але зі значною кількістю недоліків)
50 – 59	E	достатньо (виконання задовольняє мінімальним критеріям)
26 – 49	FX	незадовільно (з можливістю повторного складання)
0-25	F	неприйнятно (з обов'язковим повторним курсом)

5. Методичне забезпечення

1. Діагностика досліджень школярів різного віку.
2. Навчально-методичні рекомендації з проходження виробничої практики.
3. Тренінги для вивчення впливу взаємодії батьків і школярів на формування взаємин між ними.
4. Лекції з психологічних дисциплін.

Рекомендована література

1. Авторські програми з психології / Упоряд. О. Главник. Київ.: Шкільний світ, 2002. 112 с.
2. Адаптація дитини до школи / Упорядники: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. Київ.: Мікрос-СВС, 2003. 111 с.
3. Анастаси А. Психологическое тестирование. Кн.2. М.: Педагогика, 1982. 294 с.
4. Анастаси А., Урина С. Психологическое тестирование. – 7-е изд. СПб.: Питер, 2003. 688 с.
5. Афанасьева Н.В., Малухина Н.В., Пашнина М.Г. Профориентационный тренинг для старшеклассников «Твой выбор». – СПб.: Речь, 2007. 366 с.
6. Байярд Р.Т., Байярд Д. Ваш беспокойный подросток. Москва: Просвещение, 1991. 224 с.
7. Бакли Р., Кэйпл Дж. Теория и практика тренинга. СПб.: Питер, 2002. 352 с.
8. Биркенбиль Ф. Коммуникационный тренинг: Наука общения для всех. Москва: ФАИР-ПРЕСС, 2002. 352 с.
9. Бишоп С. Тренинг ассертивности. СПб.: Питер, 2001. 208 с.
10. Бурлачук Л.Ф., Морозов С.М. Словарь-справочник по психодиагностике. СПб.: Питер, 2000. 528 с.
11. Бурменская Г.В., Карабанова О.А., Лидерс А.Г. Возрастно-психологическое консультирование. Москва.: Изд-во МГУ, 1990. 136 с.
12. Васьківська С.В. Основи психологічного консультування: Навчальний посібник. Київ: Четверта хвиля, 2004. 256 с.
13. Васьковская С.В., Горностай П.П. Психологическое консультирование: Ситуационные задачи. Київ: Вища школа, 1996. 192 с.
14. Вачков И.В. Общие тренинговые методы. Основы технологии группового тренинга. Психотехники: Учебное пособие. Москва: Ось-89, 2000. 224 с.
15. Выбойщик И.В., Шакуров З.А. Личностный многофакторный опросник Р. Кеттелла: Учебное пособие. Челябинск: Изд. ЮУрГУ, 2000. 54 с.

16. Геберт Д. Организационная психология. Человек и организация. / Пер. с нем. Харків: Изд-во гуманітарний центр, 2006. 624 с.
17. Горбунова В.В. Етичні та правові аспекти психологічних досліджень. Практична психологія соціальної роботи., 2005, № 3. С. 18-23.
18. Горностай П.П., Васильковская С.В. Теория и практика психологического консультирования. Проблемный подход. Київ: Наукова думка, 1995. 128 с.
19. Гришин В.В., Лушин П.В. Методики психодиагностики в учебно-воспитательном процессе. Москва: ИКА «Москва», 1990. 64 с.
20. Гришина Н.В. К вопросу о предрасположенности к конфликтному поведению. Психические состояния / Под. ред. А.А. Крылова и др. Львов, 1982. С. 90-96.
21. Диагностика эмоционально-нравственного развития / ред. и сост. И.Б. Дерманова. СПб.: Издательство «Речь», 2002. 76 с.
22. Діагностика і корекція емоційних станів молодших школярів / Укладачі: Л.А. Лавренчук, Л.А. Скаковська, Є.С. Клецова. Житомир, 2002. 47 с.
23. Документація психолога / Упорядник Т. Гончаренко. Київ: Ред. загальнопед. газ., 2005. 120 с.
24. Драгунский В.В. Цветовой личностный тест: практическое пособие. Москва: АСТ, Мн.: Харвест, 2001. 448 с.
25. Дубровина И.В. и др. Рабочая книга школьного психолога. Москва: 32 Просвещение, 1991. 304 с.
26. Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. – 2-е изд., перераб. СПб.: Питер, 2001. 400 с.
27. Иванова Е.М. Основы психологического изучения профессиональной деятельности. Москва: Изд-во Моск. ун-та, 1987. 208 с.
28. Ильин Е.П. Методики изучения соотношения первой и второй сигнальных систем. СПб.: Питер, 2001. С. 368-373.
29. Інтелектуальні здібності дитини / Упорядники: С. Максименко, К. Максименко, О. Главник. Київ: Мікрос-СВС, 2003. 96 с.